

Сабліна Н. В.

к.е.н., доцент

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА: ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ АСПЕКТ

Однією із важливих умов забезпечення ефективного функціонування підприємств України, досягнення стійких темпів розвитку та позитивних фінансових результатів, формування високих результатів фінансової діяльності є наявність ефективної системи його фінансової безпеки. Сучасні економічні умови функціонування підприємств вимагають менеджерів вітчизняних підприємств пошуку нових організаційно-правових рішень у сфері забезпечення фінансової безпеки, що дозволить уникнути можливих загроз та ліквідувати негативні наслідки впливу окремих складових зовнішнього та внутрішнього середовища. Тому на сьогодні все більше актуалізується проблема забезпечення фінансової безпеки підприємств як гарантії стійкого функціонування.

Вивченню питань, пов'язаних із фінансовою безпекою підприємств присвячена значна кількість наукових досліджень вчених-економістів, а саме, О. Ареф'євої, І. Бланка, Т. Васильцівої, К. Горячевої, К. Орехової, О. Сусіденко, О. Халіної та інших. Незважаючи на досить широкий спектр досліджень, питання управління фінансовою безпекою підприємств потребують подальшого дослідження.

Поняття фінансової безпеки підприємства в найбільш загальному вигляді сформулював проф. І. А. Бланк. Він зазначив, що фінансова безпека підприємства – це кількісно і якісно детермінований рівень фінансового стану суб'єкта підприємництва, що забезпечує захищеність фінансових інтересів підприємства від реальних і потенційних загроз внутрішнього й зовнішнього середовища, параметри якого визначаються фінансовою філософією та створюють передумови фінансової підтримки стійкого розвитку в поточному й стратегічному періодах [1].

За Р. С. Папехінім, фінансова безпека визначає граничний стан фінансової стійкості, в якому повинно знаходитися підприємство для реалізації своєї стратегії, і який характеризується спроможністю підприємства протистояти внутрішнім і зовнішнім загрозам [4].

За К. С. Горячевою, це такий фінансовий стан, котрий характеризується збалансованістю і якістю фінансових інструментів підприємства, технологій і послуг, стійкістю до загроз, здатністю фінансової системи підприємства забезпечувати реалізацію власних фінансових інтересів, місії і завдань достатніми обсягами фінансових ресурсів, а також забезпечувати ефективний і сталий розвиток цієї фінансової системи [2].

Тобто, фінансова безпека представляє такий стан підприємства, який: дозволяє забезпечити фінансову рівновагу, стійкість, платоспроможність і ліквідність підприємства в довгостроковому періоді;

задовольняє потреби підприємства у фінансових ресурсах для стійкого розширеного відтворення підприємства;

забезпечує фінансову незалежність підприємства, достатню гнучкість при ухваленні фінансових рішень [3].

Відповідно до цього, можна виділити такі умови забезпечення фінансової безпеки підприємства:

високий ступінь гармонізації, узгодження фінансових інтересів підприємства з інтересами навколишнього середовища;

наявність на підприємстві стійкої до загроз фінансової системи, яка спроможна забезпечувати реалізацію фінансових інтересів, місії та завдань;

збалансованість і комплексність фінансових інструментів, що використовуються на підприємстві;

постійний розвиток фінансової системи підприємства [6].

При цьому, забезпечуючи всі необхідні умови, необхідно дотримуватись рівня фінансової безпеки, який показує здатність підприємства протистояти її загрозам або усувати збитки від негативних впливів.

Тож, організаційне забезпечення фінансової безпеки підприємства є складовою частиною комплексної системи управління підприємством та безумовно найбільш важливою її компонентою та представляє собою систему координаційних та взаємозалежних зв'язків як всередині підприємства так і за його межами, а також сукупність організаційних методів аналізу, контролю, звітності, проектування та правових норм, втілених у внутрішні нормативні документи, за допомогою яких підприємство здатне захиститися від негативного впливу зовнішнього середовища та унеможливити виникнення внутрішніх викликів, загроз та ризиків, тим самим гарантуючи безпечні умови для розвитку. Головною метою функціонування системи забезпечення фінансової безпеки підприємства є гарантування його стабільного функціонування та розвитку.

Якісно розроблене організаційне забезпечення фінансової безпеки сприятиме стабільному функціонуванню підприємства, підвищенню його ефективності і конкурентоспроможності; зміцненню його фінансово-економічного потенціалу із одночасним створенням системи захисту від зовнішніх та внутрішніх загроз.

Основними складовими організаційного забезпечення управління фінансовою безпекою підприємства є:

організація ресурсного забезпечення, яке включає в себе фінансові, кадрові, інформаційні та матеріально-технічні ресурси;

організація внутрішньої служби безпеки;

розроблення та удосконалення методичного забезпечення;

розроблення та удосконалення документації, що регламентує правові аспекти дії суб'єктів безпеки;

організація взаємовідносин із зовнішніми суб'єктами безпеки [7].

До визначальних принципів, які лежать в основі забезпечення фінансової безпеки підприємства належать наступні [5]:

принцип обґрунтованості – обумовлює не перевищення вартості витрат на забезпечення фінансової безпеки рівня реальних і потенційних небезпек, загроз і ризиків підприємства;

принцип своєчасності – вимагає негайної реакції на небезпеки, загрози і ризики, що виникають на підприємстві, а також, з метою недопущення небажаних для підприємства явищ проведення попереджувальних та профілактичних заходів;

принцип стратегічної орієнтації – організація фінансової безпеки в інтеграції з головною стратегією підприємства;

принцип науковості базується на вимогах об'єктивних економічних законів, врахуванні реальних умов та особливостей економіки, що обумовлюють необхідність використання світового досвіду здійснення інновацій;

принцип планованості – передбачає безперервність забезпечення фінансової безпеки шляхом координації планів підприємства і врахування цільових завдань фінансової безпеки;

принцип цільової спрямованості – рішення щодо забезпечення фінансової безпеки приймаються з орієнтацією та тактичні цілі розвитку підприємства та не суперечать стратегічним цілям;

принцип оптимальності – обраний варіант інноваційного розвитку повинен максимально задовольнити інтереси споживачів і підприємства при наявних ресурсах.

Отже, фінансова безпека на підприємстві відображає захищеність його діяльності від негативних впливів зовнішнього середовища, а також спроможність швидко усунути різноманітні загрози або пристосуватися до існуючих умов, що не позначаються негативно на його діяльності. Для Забезпечення фінансової стабільності є одним із основних завдань керівництва підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бланк И. А. Управление финансовой безопасностью предприятия. Київ: Изд-во "Эльга", "Ника-Центр", 2004. 784 с.
2. Горячева К. С. Финансовая безопасность предприятия. Суть и место в системе экономической безопасности. *Економіст*. 2013. № 8. С. 65–67.
3. Гукова А. В. Роль финансовой безопасности предприятия в системе его экономической безопасности. *Образование и общество*. 2016. №3. С. 98–102.
4. Папехин Р. С. Факторы финансовой устойчивости и безопасности предприятия: автореф. дис. на соискание ученой степени канд. экон. наук: спец. 08.00.10. Волгоград, 2007. 21 с.
5. Сусіденко О.В. Финансовая безопасность предприятия: теория, методы, практика : [монография]. Київ: Центр учебной литературы, 2015. 128 с.
6. Финансово-экономическая безопасность предприятий Украины: стратегия та механизм обеспечения : монография; за ред. Т. Г. Васильцова. Львів: Ліга-Прес, 2012. 386 с.

7. Халіна О. В. Організаційне забезпечення управління фінансовою безпекою підприємства. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Випуск 8. С. 647-650.